De Bergse wegschraap

> Het Nationaal Park Maasduinen ligt grotendeels in de gemeente Bergen. De gemeente Bergen heeft een aanzienlijk deel van het Nationaal Park in eigendom en beheer, en zet zich met verve in voor het recreatief kunnen beleven van het fraaie gebied. Daarbij spelen kostenbeheersing en verantwoord milieubeheer uiteraard een belangrijke rol. Jos Joosten, een van de medewerkers van de Buitendienst, is belast met het onderhoud van de ruim dertig kilometer halfverharde fiets- en wandelpaden van de gemeente. Het wegdek van de fietspaden is ruim tien jaar geleden – zonder kantopsluiting – aangelegd op fundering van 10 cm menggranulaat . Bovenop de grove fundering is een circa 5-10 cm dikke toplaag van een fijne Grau-acke sortering gelegd: de zogenaamde 'flachkorn' (0-12 mm), een scherpe steenslag uit naburige Duitse steenbouwmijnen.
Joosten: "De fietspaden zijn 2,20 meter breed aangelegd dus ruim voldoende om 2 fietsers langs elkaar te laten fietsen. Na verloop van tijd groeiden de fietspaden echter vanuit de zijkanten dicht, met als gevolg dat de fietsers achter elkaar gingen fietsen en er uiteindelijk nog maar 1 meter breedte overbleef. Om de fietspaden weer te herstellen moest de gemeente ongeveer 5 jaar na aanleg groot onderhoud uitvoeren. Met een kraan het gras/onkruid aan de zijkanten verwijderen, vervolgens wegdek licht opfrezen, een aanvullende laag van ca 3 cm Grau-acke flachkorm aanbrengen, weer profileren en vervolgens aanwalsen." Een kostenpost van € 4000,- per km.

Het idee

Nadat de gemeente vijftien jaar geleden afstand had genomen van het werken met gif, vroeg Joosten zich af of het alternatieve onderhoud met stomen en branden van de fietspaden wel een goede oplossing was. De kosten waren aanzienlijk en het resultaat was, zacht gezegd, niet ideaal. Toen op een mooie dag Joosten openbare halfverharde wegen aan het schaven was in Wellerlooi, vroeg hij zich af, of hier geen betere oplossing in zat voor de recreatiepaden. Het nadeel van de schaaf is duidelijk: je schuift een deel van het halfverharde wegdek opzij in de berm. Maar zou dat anders kunnen?
Hij experimenteerde wat en kwam op het idee om de schaaf niet scheef maar recht in te stellen. De schaaf was daarmee te breed voor een fietspad, maar met een slijptol is dat zo opgelost. Vervolgens leek het Joosten een interessant idee om het wegmateriaal niet opzij te schuiven, maar juist los te 'gruzelen' van de organische rommel die erop lag. Twee kleppen werden aan de zijkant vastgelast en de basis voor de 2,20 meter brede wegschraap was gelegd. Na wat experimenteren

Fietspad voor de behandeling.

lukte het Joosten om de fietspaden mooi strak te gruzelen en met het eigen materiaal weer aan te strooien door het wegdek twee tot drie keer met de verbouwde schaaf licht te schrapen. De leem en het grit gruzelt los van het organische materiaal en valt door het gewicht weer terug op het wegdek, terwijl de plantresten omhoog gerold worden voor de schraap. Sinds de introductie van de Bergse wegschraap heeft de praktijk geleerd, dat jaarlijks 2-3 keer de paden behandelen voldoende is om de plantenopslag weg te houden. Daarnaast worden de paden in de herfst drie tot vier keer machinaal schoongeblazen van blad, dat onderhoud blijft sowieso nodig.

Kostenvergelijk

Het reguliere onderhoud met de Bergse wegschraap komt per beurt neer op 3 keer met de wegschraap over het pad rijden met ongeveer tien km per uur. Voor dertig kilometer recreatiepaden gaat het dus om ongeveer negen uur wegschrapen per onderhoudsbeurt (€ 80,- per uur all in). De onderhoudskosten zijn dan dus (€ 720,- : 30 km =) € 24,- per kilometer. Deze onderhoudsbeurt vindt twee keer per jaar plaats, dus dan komen de kosten op € 48,- per km per jaar.

Andries Arts, coördinator buitendienst gemeente Bergen: “De gemeente Bergen voert het onderhoud en aanleg van de halfverharde wegen in eigen beheer uit. Dankzij de inzet van de wegschraap hoeft er nu geen groot onderhoud meer plaats te vinden op de fietspaden. Als de flachkorn-laag echter minder dan vijf cm is zullen we die moeten aanvullen, want anders komt de halfverharding aan de oppervlakte. Dat is de afgelopen jaren nog niet nodig geweest, we zijn benieuwd hoe lang de toplaag blijft voldoen met de wegschraap”. Een aanvulling is qua kosten niet te vergelijken met groot onderhoud: waarschijnlijk kan de wegschraap het materiaal waar nodig zelf aanbrengen.

Ter vergelijking: het traditionele vijfjaarlijks groot onderhoud van het wegdek is ongeveer € 4000,- per kilometer, dus € 800,- per kilometer per jaar. Daarnaast moest het wegdek enkele keren per jaar ontdaan worden van onkruidoverwoekering. De kosten voor stomen of branden waren € 200,- per kilometer. Het kostte dus jaarlijks ongeveer € 1000,- per kilometer, tegenover € 48 per kilometer met de wegschraap.

Voor zwaardere voertuigen is op de fietspaden geen plaats. Naast de fietspaden is zo nodig altijd een exploitatiepad aanwezig. Dankzij de manier van onderhoud ligt dit mooi in één vlak met het fietspad, dus zonder rillen van geschaafd materiaal.<

Erwin Al, redactie@vakbladnbl.nl

Meer informatie: Buitendienst Gemeente Bergen, Andries Arts: 0651-833038, a.arts@bergen.nl

Fietspad na de behandeling.